

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 191/2020 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- talousvaliokunta TaVL 24/2020 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- lainsäädäntöneuvos Katri Kummoinen, oikeusministeriö
- erityisasiantuntija Mirja Kapraali, oikeusministeriö
- osaston johtaja, käräjätuomari Jyrki Rinnemaa, Itä-Uudenmaan käräjäoikeus
- ylitarkastaja Anna-Emilia Sirén, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- asiantuntija Lauri Koskentausta, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtava lakimies Antti Laitila, Finanssiala ry
- puheenjohtaja Jyrki Lindström, Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry
- lainsäädäntöasioiden päällikkö Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät ry
- professori Tuula Linna

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Valtakunnanvoudinvirasto
- OK Perintä Oy
- Suomen Asiakastieto Oy
- Perintäritari Oy

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2020 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi saatavien perinnästä annettua lakia väliaikaisesti. Tavoitteena on helpottaa COVID-19-epidemian vuoksi taloudellisissa vaikeuksissa olevien yritysten tilannetta, jota laskujen ja velkojen maksun viivästyisestä aiheutuvat perintäkulut osaltaan pahentavat.

Esityksessä ehdotetaan muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulojen kohtuullisuuden ja riittävän yhdenmukaisuuden varmistamiseksi nykyistä yksityiskohtaisempaa sääntelyä. Nykyisin laki sisältää yksityiskohtaista sääntelyä perintäkuluista vain kuluttajasaatavien osalta. Lakiin lisättäisiin muiden kuin kuluttajasaatavien osalta ensinnäkin säännökset siitä, minkälaisista perintätoimista ja kuinka monesta perintätoimesta saa vaatia korvauksen. Lakiin lisättäisiin myös säännökset yksittäisistä perintätoimista veloittavien kulujen ja velallisen kokonaiskuluvaluastaun enimmäismääristä sekä aikarajoista sellaisten maksumuistutusten tai maksuvaatimusten lähettämiselle, joiden kuluista vaaditaan korvaus velalliselta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi rajoituksia tratan käyttöön. Voimassa olevan lain mukaan kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää trattaa. Esityksessä ehdotetaan, että muiden kuin kuluttajasaatavien osalta tratan käyttö perintäkeinona ei olisi sallittua, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Tratta olisi mahdollista lähettää, mutta ei julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos velallisena oleva osakeyhtiö toimittaa selvityksen, jonka mukaan sen viimeksi päättyneen tilikauden liikevaihto tai sitä vastaava tuotto alittaa 100 000 euroa taikka sillä on käynnissä vasta ensimmäinen tilikausi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 1.1.2021, ja se on tarkoitettu olemaan voimassa 30.6.2021 asti. Lakia sovellettaisiin sen voimassaoloaikana tehtyihin perintätoimiin.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999, jäljempänä perintälaki) säädetään eräänntyneen saatavan perinnästä. Perinnällä tarkoitetaan kyseisessä laissa toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan velkojan eräänntynyt saatava. Sääntely koskee sekä velkojan itsensä että toimeksisaajan velkojan lukuun suorittamaa perintää. Perintälaki sisältää sekä yleisesti että vain kuluttajasaatavien perintään sovellettavia säännöksiä. Muiden kuin kuluttajasaatavien perintää ei ole säännelty yhtä yksityiskohtaisesti kuin kuluttajasaatavien perintää yritysten välisissä suhteissa vallitsevan sopimusvapauden vuoksi. Yrityksperinnän toimenpiteet voivat myös käytännössä erota kuluttajasaatavien perinnästä.

Nyt hallituksen esityksessä ehdotetaan muiden kuin kuluttajasaatavien perintään nykyistä yksityiskohtaisempia säännöksiä. Taustalla on keväällä 2020 alkanut poikkeuksellinen koronavirus-tilanne, joka on vaikeuttanut useiden yritysten taloudellista tilannetta ja aiheuttanut niille tilapäisiä maksuvaikeuksia. Koska ehdotettujen muutosten taustalla on koronavirus-tilanne, sääntely oli-

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2020 vp

si väliaikaista. Perintälakia on tarkoitus jatkossa uudistaa myös pysyvien muutosten tekemiseksi hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti. Tällainen hanke on tarkoitus käynnistää ensi vuoden alkupuolella.

Lakivaliokunta pitää tärkeänä, että poikkeuksellisen koronavirustilanteen vuoksi tilapäisiin maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysten tilannetta pyritään helpottamaan ja estämään maksuvaikeuksien pahenemista. Yksi keino on nykyistä yksityiskohtaisempien säännösten antaminen muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluista ja -toimista, jotta ne eivät entisestään vaikeuta yritysten tilannetta. Ehdotetut muutokset ovat osa niitä toimia, joilla yritysten tilannetta pyritään helpottamaan poikkeuksellisessa koronavirustilanteessa. Myös talousvaliokunta päätyy lausunnossaan pitämään ehdotettua sääntelyratkaisuna perusteltuna, jotta perintätoimet ja niiden kulut eivät kärjistä yritysten maksuvaikeuksia vallitsevissa yllätyksellisissä, poikkeuksellisissa oloissa (TaVL 24/2020 vp, s. 2). Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomioin.

Perintäkulut

Voimassa olevan perintälain lähtökohtana on, että velallisen on korvattava perinnästä aiheutuneet kohtuulliset kulut (10 §:n 1 mom.). Korvattavien kulujen kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon saatavan suuruus, suoritettu työmäärä, perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa ja muut seikat. Kuluttajasaatavien perintäkuluista on lisäksi annettu yksityiskohtaisempia säännöksiä muun muassa perintäkulujen euromääräisistä enimmäismääristä (10 a §), perintätoimien aikarajoista (10 b §), kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten ja maksusuunnitelmien enimmäismääristä (10 c §) sekä velallisen kokonaiskuluvastuusta (10 d §).

Esityksessä ehdotetaan perintäkuluista nykyistä tarkempia ja tiukempia väliaikaisia säännöksiä myös muiden kuin kuluttajasaatavien osalta (lakiehdotuksen 3 b—3 e §). Esityksestä ilmenee, että yrityssaatavien perintäkulujen määrissä on käytännössä ollut huomattavia eroja (ks. HE, s. 9, 10 ja 12).

Pääosa lakivaliokunnan kuulemista asiantuntijoista on suhtautunut hallituksen perintäkuluja koskeviin ehdotuksiin yleisesti ottaen myönteisesti. Perintäala on kuitenkin suhtautunut ehdotuksiin kriittisesti ja katsonut ehdotettujen perintäkulujen enimmäismäärien olevan liian alhaisia ja perintätoimien rajoitusten estävän tarkoituksenmukaista perintää.

Lakivaliokunta toteaa, että vaikka ehdotetut perintäkulujen euromääräiset enimmäismäärät alittavat valvontaviranomaisen ratkaisukäytännössään yrityssaatavien perinnässä kohtuullisena pitämän samoin kuin oikeusministeriön velkomustuomioita koskevasta selvityksestä ilmenevän kulutason (ks. HE, s. 14), ne ovat velkojien ja perintäalan aseman huomioon ottamiseksi merkittävästi korkeammat kuin kuluttajasaatavien perintäkulujen euromääräiset enimmäismäärät. Enimmäismäärien voidaan muutoksen jälkeenkin arvioida olevan sellaisella tasolla, että ne mahdollistavat tehokkaan perinnän eivätkä kannusta maksuviivästyksiin. Ehdotetulla perintäkulusääntelyllä ei siten odoteta olevan vaikutusta velallisten maksumoraaliin (ks. HE, s. 17). On myös huomattava, että ehdotetut perintäkuluja samoin kuin perintätoimia koskevat säännökset eivät ole ehdottomia, vaan niihin sisältyy joustavuutta käytännön tapauksia varten. Enimmäistasot voidaan siten tietyin edellytyksin ylittää (lakiehdotuksen 3 b §:n 3 mom., 3 d §:n 3 mom. ja 3 e §:n

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2020 vp

2 mom.). Edellä esitetyn valossa valiokunnalla ei ole huomauttamista perintäkuluja koskeviin säännösehdotuksiin.

Tratan käytön rajoittaminen

Tratalla tarkoitetaan perintälain 7 §:n mukaisesti maksukehotusta, jossa vaaditaan maksua määräjässä uhalla, että kehotuksen noudattamatta jättäminen julkaistaan tai merkitään luottotietorekisteriin. Kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää trattaa.

Esityksessä ehdotetaan tratan käytön väliaikaista kieltämistä myös muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö (lakiehdotuksen 7 §). Lisäksi ehdotetaan, että tratta on mahdollista lähettää velallisena olevalle osakeyhtiölle, mutta sitä ei kuitenkaan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos velallisena olevan osakeyhtiön liikevaihto alittaa 100 000 euroa tai sillä on käynnissä vasta ensimmäinen tilikausi eli velallisena on hiljattain toimintansa aloittanut osakeyhtiö.

Tratan käyttöä koskevan kiellon tavoitteena on yhtäältä suojata velallisyrittäjiä koronavirusepidemian aiheuttamassa erityislaatuudessa taloudellisessa tilanteessa siltä, ettei perintäkulojen kokonaismäärä kasva liian suureksi, ja toisaalta siltä, ettei maksuhäiriömerkintöjä synny nopeasti ilman viranomaisprosessia. Tratan käytön rajoittamista pidetään esityksen mukaan perusteltuna muun muassa maksuhäiriömerkinnöistä yritysten toiminnalle aiheutuvien haittojen vuoksi (s. 16). Tavoitteena on suojata erityisesti taloudellisesti haavoittuvimmassa asemassa olevia yrityksiä. Tällaisia voivat olla erityisesti yritykset, joiden velvoitteista luonnolliset henkilöt ovat lain mukaan henkilökohtaisessa vastuussa, sekä liikevaihdoltaan pienet yritykset.

Talousvaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa (TaVL 24/2020 vp, s. 2) pitänyt esityksessä ehdotettuja tratan käytön rajoituksia perusteltuina, joskin korostaen sääntelyn väliaikaista luonnetta ja yhtyen asiantuntijakuulemisissaan esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan rajoitukset saattavat vaikuttaa rahoitusmarkkinoihin muun muassa luottokelpoisuuden arvioinnin kautta.

Lakivaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden näkemykset ehdotetuista tratan käytön rajoituksista jakautuivat. Tratan käytön rajoittamista on yhtäältä pidetty perusteltuna haavoittuvimmassa asemassa olevien yritysten suojaamiseksi koronavirusepidemian aiheuttamassa tilanteessa. Toisaalta valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin, että tratan käytön rajoitusten seurauksena velallisen luottokelpoisuuden arviointi vaikeutuu, koska luottotietorekisteristä puuttuu luottokelpoisuuden kannalta olennaisia tietoja, mikä voi puolestaan horjuttaa luottoyhteiskunnan toimivuutta. Lisäksi on epäilty sääntelyn johtavan siihen, että laskulla tavaraa myyvät pk-yritykset kärsivät suurempia luottotappioita sopimuskumppanin luottokelpoisuuden arvioinnin vaikeutumisen vuoksi ja joutuvat sen johdosta puolestaan itse maksuvaikkeuksiin. Sääntelyn on myös arvioitu saattavan johtaa siihen, että epärehellisesti toimivat yritykset voivat jatkaa toimintaansa.

Lakivaliokunta katsoo, että ehdotetulle sääntelylle on esitettävissä sekä sitä puoltavia että sitä vastaan olevia näkökohtia. Saadun selvityksen perusteella on ilmeistä, että tratta ja erityisesti siitä aiheutuva maksuhäiriömerkintä ovat tärkeitä painostuskeinoja yrityssaatavien vapaaehtoisessa

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2020 vp

perinnässä ja niillä on merkitystä maksukykyisen velallisen maksuhalukkuuteen. Toisaalta on tuotu esiin, että koronavirustilanteen johdosta maksuvaikeuksiin joutuneet yritykset eivät ole lähtökohtaisesti maksuhaluttomia, vaan tilapäisesti maksukyvyttömiä.

Arvioituaan saamaansa selvitystä kokonaisuutena sekä velkojan että velallisen näkökulmasta samoin kuin yleisesti luottoyhteiskunnan toimivuuden kannalta lakivaliokunta on päätenyt tukemaan esityksessä ehdotettua trattaperinnän rajoittamista väliaikaisesti. Arvioinnissa on valiokunnan mukaan perusteltua antaa etusija sille, että maksuvaikeuksissa olevia yrityksiä suojataan korkeilta perintäkuluilta ja tratan johdosta nopeasti, ilman viranomaisprosessia syntyviltä maksuhäiriömerkinnöiltä koronaviruspandemian aiheuttamassa erityislaatuudessa taloudellisessa tilanteessa. Väistämättömänä seurauksena on, että yritysten luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävän tiedon ajantasaisuus jonkin verran heikkenee, mikä on esitystä valmisteltaessa otettu huomioon (HE, s. 19). Valiokunta kuitenkin korostaa, että yrityksen luottokelpoisuutta voidaan väliaikaisen muutoksen voimaantulon jälkeenkin arvioida laajan tietopohjan perusteella (ks. luottotietolaki 527/2007, 27 §). Käytettävissä ovat paitsi maksuhäiriötiedot myös luottotietolain 25 §:ssä tarkoitettut maksutapatiedot eli tiedot siitä, miten yritys säännönmukaisesti hoitaa maksunsa. Maksun epäsäännönmukaisuutta koskevat merkinnät voivat perustua sellaisiin maksun viivästyksiin, joissa saatava on riidaton ja joissa maksu on myöhässä enemmän kuin seitsemän päivää. Valiokunta kuitenkin painottaa, että ehdotetun trattaperinnän rajoittamisen hyväksyttävyyden kannalta olennaista on nimenomaan se, että kyse on vain väliaikaisesta lainsäädännöstä.

Tratan käytön rajoittamisen on arvioitu voivan aiheuttaa sen, että sääntelyn piiriin tulevien velallisten saatavat siirretään aikaisemmassa vaiheessa oikeudelliseen perintään eli tuomioistuimeen tai ulosottoon. Toisaalta, ottaen huomioon, että sääntely on väliaikaista ja voimassa lyhyehkön ajan, on mahdollista, ettei muutos oleellisesti lisää oikeudellisen perinnän käyttöä (ks. HE, s. 20).

Tiedon kulku ja määräajat

Talousvaliokunta muistuttaa lausunnossaan, että eräissä erityislaeissa, viranomaismääräyksissä ja usein myös yleisissä sopimusehdoissa edellytetään, että elinkeinonharjoittaja ilmoittaa asiakkaalle sopimusehtojen muutoksesta kirjeitse (TaVL 24/2020 vp). Esimerkiksi energian myynnin ja verkkopalveluiden yleisissä sopimusehdoissa on tavanomaista sopia, että sähköinen asiakasviestintä edellyttää aina erillistä sopimista. Siten ilmoitusta muutoksista ei voi toimittaa asiakkaalle esimerkiksi sähköisen laskun liitteenä tai muutoin sähköisesti. Talousvaliokunta esittää, että lakivaliokunta ottaisi mietinnössään kantaa siihen, kuinka ehdotetun lainsäädännön mukaiset muutokset voitaisiin viestiä sopimusosapuolille tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Lakivaliokunta toteaa, että velvollisuudesta ilmoittaa toiselle sopijapuolelle sopimusehtojen muutoksista säädetään hallituksen esityksen perusteluistakin (s. 19) ilmenevin tavoin sähkömarkkinalain (588/2013) 93 §:ssä ja maakaasumarkkinalain (587/2017) 78 §:ssä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kyseiset säännökset perustuvat EU-velvoitteisiin (sähkömarkkinadirektiivin 2009/72/EY liitteessä I olevan 1 kohdan b alakohta ja uuden sähkömarkkinadirektiivin (EU) 2019/944 10 artiklan 4 kohta sekä maakaasumarkkinadirektiivin 2009/73/EY liitteessä I olevan 1 kohdan b alakohta), joten niitä ei voida muuttaa. Sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain asianomaisissa säännöksissä ei säännellä tarkasti muutoksista ilmoittamisen tapaa, mutta säännösten perusteluista ilmenee, että sopimusehtojen muutoksista voidaan ilmoittaa esimer-

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2020 vp

kiksi laskun yhteydessä (ks. HE 20/2013 vp, s. 126 ja HE 50/2017 vp, s. 118). Lakivaliokunta toteaa, että jos tämä ei ole mahdollista esimerkiksi alaa koskevien yleisten sopimusehtojen vuoksi, tilanne tulee tarvittaessa korjata yleisiä sopimusehtoja muuttamalla.

Talousvaliokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota myös määräaikojen pituuteen suhteessa kirjepostin toimitusvarmuuteen ja -nopeuteen. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että lakivaliokunta arvioi tarkkaan ehdotettujen määräaikojen kohtuullisuutta eri osapuolten kannalta. Lakivaliokunta toteaa, että määräaikoja sisältyy muun muassa ehdotetun lain maksumuistutuksen ja maksuvaatimuksen esittämistä koskeviin säännöksiin (lakiehdotuksen 3 c §) sekä voimassa olevan lain tratan käyttöä koskevaan säännökseen (7 §), jota kuitenkin ei tältä osin ehdoteta muutettavaksi. Lakivaliokunta pitää talousvaliokunnan huolta perusteltuna, mutta katsoo, ettei määräaikoja koskevia säännöksiä ole mahdollista eikä perusteltua tarkistaa käsiteltävänä olevan esityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä, vaan tarvittavat muutokset tulee valmistella normaalissa lainvalmisteluprosessissa. Valiokunta edellyttääkin, että määräaikoihin liittyvät tarkistustarpeet arvioidaan huolellisesti edellä mainitussa tulevassa hankkeessa, jossa perintälakiin on tarkoitus tehdä pysyviä muutoksia.

Voimassaoloaika ja seuranta

Koronavirusepidemian sekä sen yrityksille aiheuttamien taloudellisten vaikutusten kestoa ja laajuutta ei voida tällä hetkellä tarkasti ennakoita. Epidemian aiheuttamat tartunnat ovat kuitenkin lähteneet kuluvana syksynä uudestaan kasvuun. Nämä seikat huomioon ottaen valiokunta pitää hyväksyttävänä, että väliaikainen sääntely on esitetyin tavoin voimassa 30.6.2021 asti.

Valiokunta pitää aiheellisena, että väliaikaisen lain vaikutuksia velallisiin ja velkoihin samoin kuin perintäalaa ja luototukseen seurataan. Kokemuksista voidaan arvioida olevan hyötyä muun muassa tulevassa perintälain uudistushankkeessa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Laki saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

3 b §. Perintäkulujen enimmäismäärä muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä. Pykälä sisältää säännökset perintäkulujen enimmäismäärästä 1 momentissa luetelluista perintätoimista. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kirjallisesta tai muulla pysyvällä tavalla toimitetusta maksumuistutuksesta saa periä enintään 10 euroa. Ehdotettu maksumuistutuskulun enimmäismäärä ei ole ristiriidassa suhteessa lain 10 e §:ssä säädettyyn 40 euron vakiokorvaukseen, joka perustuu nk. maksuviivästysdirektiiviin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU kaupallisissa toimitissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta). Tämä johtuu siitä, että ehdotettu säännös ei rajoita velkojan oikeutta kyseiseen vakiokorvaukseen (ks. HE, s. 14, 27 ja 31). Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, että jos velkoja päätyy vaatimaan 10 e §:ssä säädetyn 40 euron vakiokorvauksen, velkojalla on oikeus saada korvausta sille aiheutuneista perintäkuluista vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää kyseisen vakiokorvauksen määrän.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2020 vp

3 d §. Kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismäärät muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä. Pykälässä säädetään perintätoimien enimmäismääristä samaa saatavaa perittäessä. Pykälän 3 momentissa säädetään edellytyksistä, joilla enimmäismäärät voidaan ylittää. Momentista ilmenevin tavoin velalliselta saa vaatia perintäkuluja useammista perintätoimista, jos tähän on ollut erityistä aihetta eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Hallituksen esitykseen sisältyvistä pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa annetaan useita esimerkkejä sellaisista tapauksista, joissa kyseiset edellytykset voivat täytyä (s. 26). Momentissa tarkoitettu "erityinen aihe" ylittää enimmäismäärät voi liittyä esimerkiksi siihen, että saatava on eräänntynyt useassa erässä, tai siihen, että saatavan perintä tulee kohdistaa yhteisvastuussa oleviin velallisiin tai velallisen lisäksi takaajaan ja kullekin taholle on lähetettävä omat maksuvaatimuksensa taikka että velallinen on tahallaan vaikeuttanut perintää antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Selvyyden vuoksi valiokunta myös toteaa, että pykälä ei estä kohdistamista velalliseen säännöksessä tarkoitettua useampia perintätoimia, vaan se rajoittaa vain sitä, kuinka usean säännöksessä tarkoitettujen perintätoimien kuluista velalliselta saadaan enintään vaatia korvausta.

7 §. Tratan käyttö. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan muiden kuin kuluttajasaatavien osalta tratan käyttö perintäkeinona on väliaikaisesti kiellettyä, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Lakivaliokunta toteaa selvyyden vuoksi, että säännöksen sanamuoto kattaa myös ammatin, maatilatalouden ja kalastuksen harjoittajat.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan tratta on mahdollista lähettää velallisena olevalle osakeyhtiölle. Sitä ei kuitenkaan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos velallisena olevan osakeyhtiön liikevaihto alittaa 100 000 euroa tai sillä on käynnissä vasta ensimmäinen tilikausi.

Koska tratta on tärkeä painostuskeino vapaaehtoisessa perinnässä, esityksessä ei ole pidetty perusteltuna, että tratan käyttöä rajoitettaisiin liikevaihdoltaan isompien osakeyhtiöiden osalta edes tilapäisesti (HE, s. 16). Valiokunnan saaman selvityksen mukaan taustalla ovat muun muassa velkojien etua koskevat näkökohdat, sillä tällaisessa tapauksessa velkojana saattaa olla pk-yritys. Valiokunta pitää ratkaisua perusteltuna. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuoden 2018 tilinpäätöstietojen mukaan 64 prosentilla osakeyhtiöistä liikevaihto jäi alle 100 000 euron. Näin ollen ehdotettu tratan käytön rajoittaminen kattaa kuitenkin merkittävän osan osakeyhtiöistä. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta arvioi, että ehdotettu 100 000 euron liikevaihtoraja on perusteltu, jotta tratan käyttöä koskevat rajoitukset kohdistuvat nimenomaan pienimpiin yrityksiin.

Voimaantulosäännös. Pykälän 1 momentti sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jossa voimaantulon ajankohta on jätetty avoimeksi. Esityksen perusteluista ilmenee, että tarkoitus on, että laki tulee voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 1.1.2021. Lakivaliokunta pitää esityksen tavoitteiden kannalta tärkeänä, että väliaikainen sääntely tulee voimaan niin pian kuin mahdollista. Voimaantulon asettamisessa tulee kuitenkin ottaa huomioon, että ehdotetut muutokset edellyttävät esityksen perusteluistakin ilmenevin tavoin muutoksia velkojien ja perintäyhtiöiden tietojärjestelmiin sekä mahdollisesti myös sopimuksiin ja vakiosopimuslomakkeisiin samoin kuin koulutuksen järjestämistä (HE, s. 18 ja 19).

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2020 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 191/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 25.11.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Leena Meri ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd (osittain)
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Sebastian Tynkkynen ps
jäsen Paula Werning sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Vilhelm Junnila ps

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Marja Tuokila
valiokuntaneuvos Mikko Monto